

Ștefan CIOBANU

**CULTURA ROMÂNEASCĂ ÎN
BASARABIA
SUB STĂPÂNIREA RUȘĂ**

**ROMÂNIA
Marea Unire
1918-2018
100 de cărți
Ioan Scurtu
-coordonator-**

TIPO MOLDOVA

ȘTEFAN CIOBANU

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMANE.

≡ CULTURA ROMÂNEASCĂ

IN

B A S A R A B I A

SUB

STĂPÂNIREA RUSĂ ≡≡≡

ROMÂNIA
Marea Unire
1918-2018
100 de cărți
Ioan Scurtu
-coordonator-

Proiect administrat de dr. Roxana Alexandra Constinescu
Coordonator: Ioan Scurtu
Redactor: Aurel Ștefanachi
Redactor consultant: Corneliu Ciucanu
Coperta: Andrei Ștefanachi

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
CIOBANU, ȘTEFAN

Cultura românească în Basarabia / Ștefan Ciobanu. - Iași : Tipo Moldova, 2017

ISBN 978-606-676-989-1

821.135.1-4

© Tipo Moldova

Editura TipoMoldova este recunoscută academic de Consiliul Național al Cercetării Științifice pentru domeniile filologie (PN-II-ACRED-ED-2012-0285) și istorie și studii culturale (PN-II-ACRED-ED-2012-0355).

Iași, 2017

Editura *Tipo Moldova*,
E-mail: office@tipomoldova.ro
Ediție anastatică
www.tipomoldova.ro

ȘTEFAN CIOBANU

MEMBRU AL ACADEMIEI ROMANE.

≡ CULTURA ROMÂNEASCĂ

IN

BASARABIA

SUB

STĂPÂNIREA RUSĂ ≡≡≡

ROMÂNIA

Marea Unire

1918-2018

100 de cărți

Ioan Scurtu

-coordonator-

TIPO MOLDOVA

CUPRINSUL.

I

Basarabia în anul 1812.

Pagina

Tratatul dela București. Cum a reacționat populația românească basarabeană la anexarea Basarabiei de către Rusia. Nemulțumirile în sânul populației. Măsurile guvernului rus pentru a îndulci regimul. Regulamentul dela 1818. Basarabia din punct de vedere cultural înainte de 1812	1 — 35
---	--------

II

Tipăriturile bisericesti.

Mitropolitul Gavriil Banulescu-Bodoni. Înființarea tipografiei eparhiale. Rolul Mitropolitului Gavriil în traducerea și tipărirea cărților bisericesti. Cărțile bisericesti tipărite în timpul păstoriei mitropolitului Gavriil Banulescu-Bodoni. Dimitrie Sulima și cărțile tipărite de el. Alte tipărituri. Reînființarea tipografiei eparhiale și cărțile bisericesti noi	36 — 76
--	---------

Cărțile didactice românești din Basarabia.

Pagina

Bucoavna dela 1814, 1815. Gramatica ruso-română dela 1819. Tablele lancasteriene dela 1822. Bucoavna dela 1822. Ștefan Margellă și gramatica lui. „Abețedarul“ tipărit între anii 1830—1840. Gramatica ruso-română tipărită pe la anii 1830—1840. Iacob Hâncu. Crestomația românească a lui I. Hâncu. Gramatica lui I. Hâncu. Alte cărți românești tipărite de I. Hâncu. Bucoavnile dela 1842, 1844, 1861 și 1863. Ioan Doncev. Abețedarul, cartea de citire și gramatica lui I. Doncev. „Convorbirile ruso-române“ dela 1877. Cărțile didactice ale lui Gh. Codreanu, P. Rejep, C. Popescu, arhimandritul Gurie (Grosu), M. Ciachir . . . . . 77 — 143

IV

Limba românească în biserică și instituțiile de stat din Basarabia.

Acte bisericești. Limba română în serviciul divin și în corespondența bisericească. Viața culturală în mănăstiri. Limba românească în administrația civilă în primii ani după anexarea Basarabiei. Câteva acte oficiale tipărite în românește. Zemstvele și limba românească . 144 — 158

V

Limba românească în școala basarabeană.

Inițierea seminarului din Chișinău. Limba românească în programul seminarului. Școlile lancasteriene. Liceul regional și școlile finutale. Incercările de a introduce limba maternă în școala basarabeană după revoluția dela 1905. 159—183

Teatrul românesc în Basarabia.

Pagini

Primele reprezentații românești la Chișinău. Reprezentațiile lui Teodorini. Trupa lui Nicolae Luchian și repertoriul ei. Costachi Bălănescu la Chișinău. Gr. Manolescu și Aristița Manolescu. Turneurile lui P. Alexandrescu și Bobescu. Trupele de amatori din Basarabia . . .	184—193
---	---------

VII

Scriitorii basarabeni.

Considerațiuni generale. Teodor Vârnav. roan Sârbu. Alexis Nacco. Gheorghe Păun. Matei Donici. Tudose Roman. Alexie Mateevici .	194—284
---	---------

VIII

Publicațiile periodice românești.

„Buletinul eparhiei Chișinăului“ din anul 1867 — 1871. „Basarabia“. „Viața Basarabiei“. „Moldovanul“. „Basarabia reînviată“. „Luminătorul“. „Făclia țării“. „Glasul Basarabiei“. „Cuvânt moldovenesc“. Calendare moldovenești. „Școala moldovenească“	285—313
---	---------

IX

Studii rusești asupra trecutului și culturii Românilor.

Notițele de călătorie a lui A. Sturdza. Scrierile lui C. C. Stamatii. Cercetările lui Gh. Gore. Lucrările istorice a lui A. Nacco. Scrierile lui I. Frățiman. Ioan Halippa și „Operele comisiunii savante a arhivelor guvernământului Basarabiei“. Lucrările lui P. Gore. Schița istorică a lui Pant. Halippa. Lucrările lui A. Mareevici, I. P. S. Gurie Grosu și A. Ciolac. Cercetările lui L. Casso	314 329
Incheiere	330 - 341
Indice de nume proprii	332—339
Cuprinsul	340 343
Errata	344